

INSTRUMENTY DOCHODOWE I WYDATKOWE WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Luiza PIERSIAŁA

Politechnika Częstochowska, Wydział Zarządzania, Instytut Finansów, Bankowości i Rachunkowości;
luiza.piersiala@wz.pcz.pl

Streszczenie: Etap liberalizacji polskiej gospodarki spowodował, że ważnym zagadnieniem okazało się poszukiwanie sposobów wsparcia obszarów zagrożonych recesją gospodarczą. Za jeden z nich uznano powołanie specjalnych stref ekonomicznych, jako skutecznego narzędzia stymulacji rozwoju regionów. Celem artykułu jest empiryczna prezentacja wyników badania przeprowadzonego na próbie 63 przedsiębiorstw działających na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSE S.A) w 2016 roku w aspekcie dotyczącym instrumentów dochodowych i wydatkowych wsparcia przedsiębiorczości podmiotów gospodarczych. Badanie przeprowadzono w przedsiębiorstwach, które prowadzą działalność gospodarczą na terenie katowickiej specjalnej strefy ekonomicznej na podstawie stosownego zezwolenia. Zastosowaną metodą badawczą była metoda sondażowa. Narzędziem badawczym był standaryzowany kwestionariusz do samodzielnego wypełnienia.

Słowa kluczowe: specjalne strefy ekonomiczne, instrumenty dochodowe, instrumenty wydatkowe, pomoc publiczna.

INCOME AND EXPENDITURE INSTRUMENTS TO SUPPORT ENTREPRENEURSHIP OF BUSINESS ENTITIES

Streszczenie: The stage of liberalization of the Polish economy caused that searching for ways to support areas threatened by economic recession turned out to be an important issue. One of them was the establishment of special economic zones as an effective tool for stimulating the development of regions. The aim of the article is an empirical presentation of the results of a survey conducted on a sample of 63 enterprises operating in the Katowice Special Economic Zone (KSEZ SA) in 2016 in the aspect of income and expenditure instruments supporting entrepreneurship of business entities. The study was conducted in enterprises that conduct business activity in the Katowice Special Economic Zone on the basis of an appropriate permit. The research method used was the survey method. The research tool was a standardized questionnaire for self-fulfillment.

Keywords: special economic zones, income instruments, expenditure instruments, public aid.

1. Specjalne strefy ekonomiczne – geneza powstania, zasady funkcjonowania

Specjalne strefy ekonomiczne (SSE) są popularną na całym świecie formą nowych przestrzeni ekonomicznych. Powstały w oparciu o doświadczenie stref wolnego handlu i stref wolnocłowych. Początkowo lokowano je w portach, później status ten nadawano także ośrodkom leżącym na przecięciu ważnych szlaków handlowych i komunikacyjnych¹. A. Durski² podkreśla, że geneza stref gospodarczo uprzywilejowanych została zapoczątkowana w czasach starożytnych. Grecka wyspa Delos, położona na Morzu Egejskim, otrzymała pierwsze udogodnienia w prowadzeniu działalności gospodarczej, w postaci liberalnych warunków fiskalnych. Nie można jednak wykluczyć, że wcześniej istniały strefy, między innymi w Persji i starożytnym Egipcie.

Pierwszą bezcłową strefą o charakterze produkcyjnym była strefa utworzona w 1951 roku w Puerto Rico, jednakże pierwowzorem rozpoczęcia działalności stref w Polsce było utworzenie eksportowej strefy przetwórczej (Export Processing Zones – EPZ) w rejonie Shannon w środkowo-zachodniej Irlandii w 1959 roku³. M. Guangwen podaje, że idea uprzywilejowanych obszarów ewoluowała w ciągu wielu lat. W zależności od rodzaju zachęt różnie określa się ich nazwę, funkcje i zasięg terytorialny. Początki sięgają koncepcji stref wolnego handlu, przez mieszane strefy przemysłowo-usługowe istniejące od lat 40, po parki przemysłowo-naukowe z lat 70., aż do lat 90., kiedy to powstały strefy transgraniczne. Specjalne strefy ekonomiczne są różnie nazywane w zależności od rejonu działania i specjalizacji. Natomiast ich cechą wspólną jest uprzywilejowanie, polegające na udzielaniu

---

¹ Według M. Guangwena genezy powstania stref należy szukać już w czasach rzymskich, kiedy to niektórym miastom nadawano pierwsze prerogatywy handlowe. W średniowieczu istniały tzw. hanze, czyli związki miast handlowych, w ramach których wspierały się one na polu ekonomicznym, utrudniając pracę niezrzeszonym kupcom. Należy również wspomnieć o istnieniu w tym okresie prawa składu, czyli obowiązku zatrzymywania się kupców w mieście, przez które akurat przejeżdżali, i wystawienia na sprzedaż swoich towarów w: M. Guangwen, *The theory and practice of free economics Zones: a case study of Tianjin, People's Republic of China*, Combined Faculties for the Natural Sciences and for Mathematics of Ruprecht – Karls University of Heidelberg, Germany, Ph.D. dissertation 2003.

² A. Durski, *Strefy uprzywilejowane w gospodarce światowej*, w: „Sprawy Międzynarodowe”, z. 10, Warszawa 1988, s. 93.

³ C. Pilarska, *Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce*, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2009, s.11.

Shannon było to kiedyś lotnisko obsługujące ruch atlantycki. Po wprowadzeniu odrzutowców, które nie musiały lądować w celu uzupełnienia paliwa na dalszą podróż, lotnisko przestało spełniać swoją funkcję. Istniało zagrożenie utraty pracy przez kilka tysięcy osób, a także ryzyko zmnarowania całej istniejącej infrastruktury. Powstał pomysł, aby utworzyć tam sieć sklepów wolnocłowych. Powołano w tym celu strefę ekonomiczną, na terenie której umożliwiano podejmowanie działalności produkcyjnej firmom prywatnym i stworzono warunki dla przyciągania zagranicznych inwestorów. Uproszczono procedury zakładania nowych podmiotów gospodarczych, zniesiono podatki i dokonano zwolnień z opłat celnych wszystkich importowanych i eksportowanych towarów oraz materiałów do produkcji. W wyniku tych działań w 1962 roku liczba nowo utworzonych miejsc pracy przekroczyła liczbę wcześniej utraconych stanowisk.

działającym na ich terenie przedsiębiorcom ulg i zwolnień podatkowych, zwolnień z opłat celnych, zmniejszenia podatków lokalnych, zmniejszenia obciążeń pracowniczych.

Zasady pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorstwom funkcjonującym w specjalnej strefie ekonomicznej są dostosowane do zasad obowiązujących w podobnych instytucjach w krajach Unii Europejskiej.

Aktem prawnym regulującym preferencje inwestycyjne, jakie przysługują przedsiębiorcom inwestującym na terenie strefy, jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 roku w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności na terenach specjalnych stref ekonomicznych⁴. Określa ono ogólne zasady przyznawania pomocy inwestorom działającym na terenie stref. Rozporządzenie to reguluje w szczególności:

- 1) warunki udzielania wsparcia nowej inwestycji,
- 2) koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą z tytułu nowej inwestycji,
- 3) maksymalną dopuszczalną wielkość pomocy,
- 4) rodzaje działalności gospodarczej, na które nie udziela się wsparcia,
- 5) wnioski, wymagane dokumenty, właściwe terminy,
- 6) sposób dyskontowania kosztów inwestycji i wielkość pomocy publicznej.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2010 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego⁵ zapisano, że nie wszystkie rodzaje działalności gospodarczej mogą uzyskać akceptację zarządzającego strefą. Wyklucza się z pomocy obszary działalności między innymi w zakresie:

- wytwarzania materiałów wybuchowych, wyrobów tytoniowych, przetwarzania paliw silnikowych, a także wyrobu, rozlewu i przetwarzania napojów alkoholowych oraz spirytusu przeznaczonego na cele inne niż produkcja biokomponentów;
- prowadzenia ośrodków gier;
- usług instalowania, napraw, konserwacji i remontu maszyn oraz urządzeń wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie strefy;
- usług związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków; osadów ze ścieków kanalizacyjnych, określonych w sekcji E w dziale 37 PKWiU;
- usług związanych ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysku surowców wtórnych, określonych w sekcji E w dziale 38 PKWiU;
- usług związanych z rekultywacją i pozostałych usług związanych z gospodarką odpadami, określonych w sekcji E w dziale 39 PKWiU;

---

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności na terenach specjalnych stref ekonomicznych, Dz.U. z 2008 r. Nr 232, poz. 1548 ze zm.

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2010 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego, Dz.U. Nr 23, poz. 117.

- obiektów budowlanych i robót budowlanych, określonych w sekcji F PKWiU;
- handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle;
- usług związanych z zakwaterowaniem i usług gastronomicznych, określonych w sekcjach G i I PKWiU;
- usług holowania w transporcie drogowym, określonych w sekcji H w podkategorii 52.21.25 PKWiU;
- usług licencyjnych w zakresie informacji i komunikacji, określonych w sekcji J PKWiU;
- usług finansowych i ubezpieczeniowych oraz usług związanych z obsługą rynku nieruchomości, określonych w sekcjach K i L PKWiU;
- działalności gospodarczej, na której prowadzenie jest wymagane posiadanie koncesji;
- inne.

W związku z nowym okresem programowym Unii Europejskiej należało dostosować przepisy do rozporządzenia Komisji UE nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 roku. Zezwolenia strefowe podlegające przepisom rozporządzenia, które uznają niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu⁶.

Przedsiębiorcy i inwestorzy prowadzący działalność na terenach stref mogą korzystać z pomocy publicznej, z pewnego rodzaju preferencji z tytułu poniesionych inwestycji oraz utworzenia nowych miejsc pracy. Najbardziej znaczącym czynnikiem jest możliwość skorzystania ze zwolnień z podatku dochodowego od osób prawnych lub od osób fizycznych. Na podstawie i w ramach zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej, w okresie od dnia uzyskania zezwolenia aż do wyczerpania pełnej kwoty należnej pomocy publicznej, bądź do końca okresu działania specjalnych stref ekonomicznych, inwestor jest zwolniony z podatku CIT lub podatku PIT od dochodów uzyskanych z tytułu działalności prowadzonej na obszarze stref⁷. Korzystanie z pomocy jest zatem procesem ciągłym. Zwolnienie strefowe jest udzielane na podstawie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych⁸ lub przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych⁹.

---

⁶ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE L Nr 187, s.1 z dnia 26.06.2014 .

⁷ J. Kaźmierski, *Klasy i specjalne strefy ekonomiczne. Rozproszone atomy*, „EuroLogistics”, Czerwiec- Lipiec 2012, nr 3/2012, s. 20.

⁸ Art. 17 ust. 1 pkt 34 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.

⁹ Art. 21 ust. 1 pkt 63a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dz. U. z 2000 r. Nr 17, poz. 176, z późn. zm.

2. Charakterystyka Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. (KSSE S.A) została powołana rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1996 roku w sprawie ustanowienia Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z późniejszymi zmianami¹⁰. Dwa lata po powstaniu KSSE rozpoczęła w niej działalność pierwsza firma. KSSE ulokowana jest na obszarze ponad 2614 hektarów, funkcjonuje w 45 miastach i gminach na terenie trzech województw: śląskiego (większość obszarów inwestycyjnych), opolskiego i małopolskiego¹¹. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna jest strefą rozproszoną, składającą się z czterech podstref: gliwickiej, jastrzębsko-żorskiej, tyskiej, sosnowiecko-dąbrowskiej.

Zarządzającym Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną jest Katowicka SSE S.A. z siedzibą w Katowicach przy ul. Wojewódzkiej 42. Aktualnie w KSSE działa 250 przedsiębiorstw, które zrealizowały ponad 215 projektów inwestycyjnych, tworząc 56 tysięcy miejsc pracy¹². KSSE jest największą z funkcjonujących w Polsce SSE pod względem ilości działających na jej obszarze firm oraz wielkości zainwestowanego kapitału. Głównymi inwestorami są przedsiębiorstwa z branży motoryzacyjnej z kapitałem zagranicznym, w ramach których dominują inwestorzy pochodzący z USA i Włoch (2/3 inwestorów). KSSE to nie tylko miejsce, w którym ulokowały swoje przedsięwzięcia duże koncerny międzynarodowe, ale także miejsce lokalizacji wielu nowych przedsiębiorstw z kapitałem pochodzącym z Polski. Spośród innych branż licznie reprezentowane są w strefie branże wyroby ze szkła, metalowa, tworzyw sztucznych, maszynowa, budowlana, chemiczna i logistyczna. Łącznie w KSSE działalność prowadzą przedstawiciele 23 gałęzi przemysłu¹³. W tabeli 1 przedstawiono najważniejszych inwestorów działających na terenie KSSE.

Tabela 1.

Główni inwestorzy na terenie KSSE

Lp.	Przedsiębiorstwo	Branża	Kraj pochodzenia
1.	General Motors Manufacturing Poland	Motoryzacyjna	USA
2.	General Motors Powertrain Poland	Motoryzacyjna	USA
3.	NGK Ceramics Polska	Motoryzacyjna	Japońska
4.	FCA Powertrain Poland	Motoryzacyjna	Włoska
5.	Nexter Automotive Poland	Motoryzacyjna	USA
6.	Brembo Poland	Motoryzacyjna	Włoska
7.	Guardian Częstochowa	Wyroby ze szkła	USA
8.	TRW Braking Systems Polska	Motoryzacyjna	USA
9.	DSO	Przetwórstwo drewna	Austriacka
10.	Johnson Controls Siemianowice	Motoryzacyjna	USA
11.	Saint-Gobain Glass Polska	Wyroby ze szkła	Niemiecka

Źródło: Opracowanie własne.

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1996 roku w sprawie ustanowienia Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Dz.U. Nr 88, poz. 397 z późniejszymi zmianami.

¹¹ <http://ksse.com.pl/o-nas,31> (data odczytu 20.06.2017).

¹² <http://www.ksse.com.pl/o-nas,31> (data odczytu 20.06.2017)

¹³ <http://ksse.com.pl/inwestorzy> (data odczytu 20.06.2017).

Największa inwestycja zagraniczna w KSSE to fabryka samochodów OPEL koncernu General Motors. Inni znaczący inwestorzy to włoski FCA Powertrain (producent silników) oraz japoński NGK Ceramics Polska (producent filtrów ceramicznych wykorzystywanych w przemyśle samochodowym). Amerykański Guardian zainwestował w hutę szkła typu „float”. Saint-Gobain Glass Polska w zakładzie w Dąbrowie Górniczej produkuje o połowę cieńsze szyby samochodowe, dzięki czemu samochody spalają mniej benzyny. KSSE S.A wraz z InnoCo Sp. z o.o. i Landster Business Development Center utworzyła klaster Silesia Automotive, który został przekształcony w klaster Silesia Automotive & Advanced Manufacturing. Celem klastra jest wypromowanie województwa śląskiego i opolskiego jako środkowoeuropejskiego regionu wysokich kompetencji branży motoryzacyjnej i innych branż, w których cenione są unikalne kompetencje.

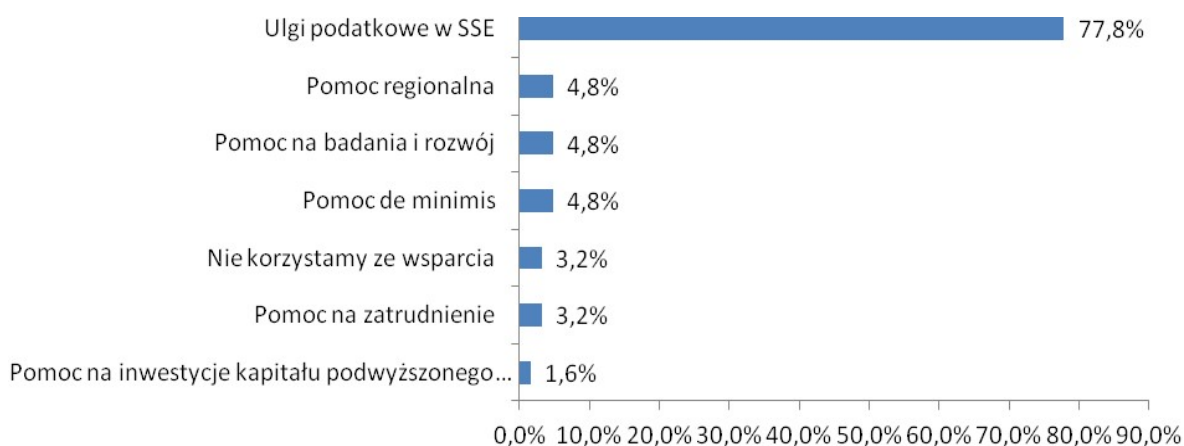
3. Wyniki badań empirycznych

Są dwa rodzaje instrumentów wspierania przedsiębiorczości: dochodowe i wydatkowe. Do instrumentów dochodowych zaliczyć można: zwolnienia i ulgi podatkowe oraz redukcje stawek maksymalnych w podatkach lokalnych. Instrumentami wydatkowymi są inwestycje dokonywane przez organy samorządu terytorialnego (głównie w infrastrukturę techniczną – dostępność infrastruktury i cena terenu inwestycyjnego, dogodne położenie komunikacyjne), a także instrumenty informacyjno-promocyjne, takie jak: warunki współpracy z samorządem lokalnym, informacje o partnerach gospodarczych, gospodarce regionu, środowisku lokalnym, podmiotach otoczenia biznesu. Jak podaje Lang¹⁴ uprzywilejowana strefa gospodarcza jest tworzona ze względu na szczególne interesy gospodarcze państwa, których ochrona wymaga uchylecia pewnych obciążeń publicznoprawnych i wprowadzenia przywilejów dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na obszarze strefy. Analizując tą definicję - strefa uprzywilejowana ma być czynnikiem pobudzającym skłonności innowacyjne i przedsiębiorcze podmiotów krajowych i zagranicznych. Z jednej strony istnieje chęć przyciągnięcia na dany obszar konkretnych inwestorów, a z drugiej zaś państwo może sprawować większy nadzór nad podmiotami korzystającymi z udzielonych przywilejów. Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą na terenie strefy może korzystać z różnego rodzaju form wsparcia – preferencji podatkowych tj. ulg w podatku dochodowym, ulg w podatkach lokalnych, ale także ma możliwość korzystania z innych form pomocy publicznej: dotacji na B+R, pomoc regionalną, pomoc de minimis, na zatrudnienie

---

¹⁴J. Lang, Z rozważań nad pojęciem interesu w prawie administracyjnym. *Przegląd Prawa i Administracji*, 1997, s. 38.

czy też pomoc na inwestycje kapitału podwyższonego ryzyka. Najważniejsza z nich to możliwość zwolnienia podatkowego, co sprzyja lokowaniu inwestycji na terenie uprzywilejowanym, a wysokość oszczędności z podatku dochodowego przedsiębiorca może wykorzystać na kolejne inwestycje. Potwierdzają to także wyniki badania empirycznego i rozkład odpowiedzi na pytanie: „Który instrument wsparcia działalności w strefie jest dla Państwa najważniejszy?” (porównaj wykres 1).

Wykres 1. Ocena ważności instrumentów pomocy publicznej. Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Analizując uzyskane odpowiedzi, zdaniem przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie KSSE najważniejszym instrumentem wpływającym na działalność inwestycyjną w strefie są zachęty podatkowe, tj. ulgi w podatku dochodowym – 77,8% wskazań. Wykres 1 pokazuje, z jakich form wsparcia i w jakim stopniu korzystały przedsiębiorstwa funkcjonujące w ramach KSSE. Dysproporcja w ocenie ważności w stosunku do pozostałych instrumentów jest zdecydowana.

Badając zależność między wielkością przedsiębiorstwa mierzoną liczbą zatrudnionych pracowników a wykorzystywanym typem instrumentu pomocy publicznej, nie stwierdzono, aby pomiędzy tymi cechami istniał statystycznie istotny związek. Weryfikując hipotezę o niezależności obu cech zbadano wartość statystyki testowej χ^2 . Otrzymano wartość 23,045 (18, N=63), $p > 0,05$, która nie przekracza wartości krytycznej (28,86) odczytanej na poziomie istotności $\alpha = 0,05$. Daje to zatem podstawy do przyjęcia hipotezy o braku zależności między zmiennymi. Można więc uznać, że nie ma wyraźnego związku między wybranym instrumentem pomocy publicznej a wielkością przedsiębiorstwa. Wyniki przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2*Zależność między wielkością przedsiębiorstwa a wybranym instrumentem pomocy publicznej*

Wielkość przedsiębiorstwa	Średnia	Liczebność N	Odczylenie standardowe	Istotność (dwustronna)
mikro	5,143	7	1,676	0,189
małe	5,250	12	2,006	
średnie	5,577	26	1,137	
duże	5,500	18	1,339	
Ogółem	5,444	63	1,423	

 $\chi^2 = 23,045, df=18, \chi^2 \alpha=0,05 = 28,86$

Zródło: Opracowanie własne.

Według zaproponowanej metodologii badań, w kolejnym pytaniu respondenci mieli ocenić stopień atrakcyjności stosowanej ulgi podatkowej w ramach KSSE i uszeregować odpowiedzi w skali Likera od 1 do 5, gdzie ważność określona na poziomie 1 oznacza - wcale nieatrakcyjnie, a kolejne numery opisują coraz wyższą wagę danego stopnia atrakcyjności. Ponad 49% ankietowanych uznało ulgi podatkowe za bardzo atrakcyjne, 30,02% - atrakcyjne, 15,9% - udzieliło odpowiedzi nie wiem. Jako - bardzo nieatrakcyjne - oceniło 4,8% respondentów.

Następnie zbadano czynniki determinujące lokalizację inwestycji na terenie SSE, wśród których zaproponowano:

- a) ulgi inwestycyjne dla przedsiębiorców;
- b) rozwój na terenie regionu instytucji otoczenia biznesu wspierających rozwój przedsiębiorczości,
- c) organizowanie powiązań między sferą nauki i sferą praktyki gospodarczej,
- d) uproszczenie procedur związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej,
- e) ulgi w podatkach lokalnych,
- f) inwestycje w infrastrukturę techniczną,
- g) promocję regionu jako atrakcyjnego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej,
- h) działania na rzecz pozyskiwania kapitału zagranicznego,
- i) inne.

Zdaniem przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie KSSE, najistotniejsze znaczenie w promowaniu przedsiębiorczości, miały zachęty podatkowe, tj. ulgi inwestycyjne – 46% wskazań oraz ulgi w podatkach lokalnych – 31,7% wskazań. Wysoko oceniono także: organizowanie powiązań między sferą nauki i sferą praktyki gospodarczej – 20,6% odpowiedzi, rozwój na terenie regionu instytucji otoczenia biznesu – 17,5% wskazań, inwestycje w infrastrukturę techniczną – 15,9% udzielonych odpowiedzi.

Według respondentów mniejsze znaczenia dla pobudzania przedsiębiorczości miały takie czynniki jak: uproszczenie procedur związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej oraz promocja regionu jako atrakcyjnego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej – tak samo 9,5% odpowiedzi, następnie wskazano działania na rzecz pozyskiwania kapitału zagranicznego – 7,9%.

Wobec powyższych odpowiedzi można uznać, że najistotniejszymi czynnikami stymulującymi przedsiębiorczość na terenach specjalnych stref ekonomicznych są:

- dostępność pomocy publicznej (będzie coraz mniej istotna ze względu na obniżenie pułapu pomocy),
- rynek pracy, dostępność kadry, współpraca pomiędzy przedsiębiorcami a sferą nauki, nieruchomości w postaci odpowiedniej infrastruktury drogowej, energetycznej, zagospodarowanie przestrzenne.

4. Podsumowanie

Instrumenty dochodowe i wydatkowe mają pośredni wpływ na generowanie dochodów przedsiębiorców. Instrumenty dochodowe występują w formie zwolnień i ulg podatkowych oraz obniżenia stawek podatków lokalnych np. podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców. Ich następstwem jest zwiększenie wolumenu produkcji, co pośrednio wpływa na poprawę warunków życia i zwiększenie popytu na dobra konsumpcyjne wywołane wzrostem siły nabywczej ludności (dochodowy efekt mnożnikowy) oraz bezpośredni i pośredni wzrost zatrudnienia w wielu innych przedsiębiorstwach (echo mnożnikowe wzrostu zatrudnienia), a przez to zwiększają się wpływy podatkowe samorządów lokalnych. W następstwie można mówić o generowaniu dochodów poprzez wydatki ludności na opiekę zdrowotną, edukację, kulturę (wynikające z sytuacji społeczno-gospodarczej).

Z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorczości pożądane jest występowanie w regionie infrastruktury technicznej charakteryzującej się dobrym stanem. Regiony wyposażone z infrastrukturę wysokiej jakości oferują lepsze warunki życia ludności i prowadzenia działalności gospodarczej niż te, w których tej infrastruktury brakuje bądź jest przestarzała. Obszary takie są postrzegane przez potencjalnych inwestorów jako miejsca bardziej atrakcyjne dla lokalizacji działalności gospodarczej. Przedsiębiorstwa korzystające z zasobów regionu, są generatorem postępu technicznego i innowacji, a ich efekty funkcjonowania są lepsze i bardziej korzystne dla regionu, gdy są wspólnie wypracowywane poprzez współpracę z innymi przedsiębiorstwami oraz instytucjami ułatwiającymi sprawne działanie na rynku takimi jak: organizatorzy targów, branżowymi organizacjami zawodowymi, placówki naukowo-badawcze, badawczo-rozwojowe.

Ze względu na objętość w artykule przedstawiono tylko wybrane elementy przeprowadzonych badań empirycznych. Przy ocenie stopnia wykorzystania rekomendowanej formy pomocy publicznej ważne jest spojrzenie na ten aspekt w sposób kompleksowy.

W artykule .

Bibliografia

1. Durski, A. (1988). Strefy uprzywilejowane w gospodarce światowej. *Sprawy Międzynarodowe*, z. 10, Warszawa, s. 93.
2. Guangwen, M. (2003). The theory and practice of free economics Zones: a case study of Tianjin, People's Republic of China, Combined Faculties for the Natural Sciences and for Mathematics of Ruprecht – Karls University of Heidelberg, Germany, Ph.D. dissertation.
3. Kaźmierski, J. (2012). Klastry a specjalne strefy ekonomiczne. Rozproszone atomy. *EuroLogistics*, nr 3, s. 20.
4. Lang, J. (1997). Z rozważań nad pojęciem interesu w prawie administracyjnym. *Przegląd Prawa i Administracji*, s. 38.
5. Pilarska, C. (2009). *Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, s. 11.
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności na terenach specjalnych stref ekonomicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 232, poz. 1548 ze zm.).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2010 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego (Dz.U. Nr 23, poz. 117).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1996 roku w sprawie ustanowienia Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 397 z późn. zm.)
9. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE L Nr 187, s. 1, z dnia 26.06.2014 .
10. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 17, poz. 176, z późn. zm.).
12. <http://ksse.com.pl/o-nas,31> (data odczytu 20.06.2017).
13. <http://www.ksse.com.pl/o-nas,31> (data odczytu 20.06.2017)
14. <http://ksse.com.pl/inwestorzy> (data odczytu 20.06.2017).